

■ Školství

Jak poznat dobrou školu? Nával zájemců a vysoká kritéria přijetí nejsou vodítkem

Markéta Hronová, Michaela Ryšavá
autori@hn.cz

Kdyby uchazeči o pražská gymnázia soupeřili o místa v Chomutově či v Mostě, nemuseli by se stresovat. Jejich bodové výsledky u přijímacích zkoušek jim stačily k přijetí. V hlavním městě ale nemají se stejným skóre šanci. Ve výsledku však může být i taková škola, která má nižší vstupní kritéria, lepší než ta s vysokými. Podle čeho se lze tedy orientovat?

Hranice na přijetí na gymnázium se dnes velmi liší podle měst. Poslední přijatý uchazeč na pražské Gymnázium Nad Štolou měl v prvním kole z jednotných přijímacích zkoušek z češtiny a matematiky 82 bodů, stejně tak na Akademickém gymnáziu ve Štěpánské ulici.

Třeba na gymnázium v Uherském Hradišti se dostal i uchazeč s 63 body, v Chomutově pak už stačilo k přijetí i 41 bodů. Byť všechny tyto školy přidávají k bodům jednotných přijímacích zkoušek od Cermatu i vlastní kritéria, která mohou výsledek zkreslovat, obecný trend je zřetelný.

Nižší počet bodů dostačující k přijetí může být podle náměstka ústředního školního inspektora Karla Kováře daný menším počtem zájemců v okolí. A tím, že mimo velká města děti obvykle neabsolvuji přípravné kurzy na přijímačky. Vědí, že jim jejich znalosti ze základní školy budou k přijetí stačit. S tím souhlasí i ředitel chomutovského gymnázia Jaroslav Zahradka. „Naše děti nejsou hloupější než ty pražské, ale mají jiné socioekonomické zázemí. Pro lidi, kteří žijí v Praze, je vzdělání na prvním místě, tady to mnohdy tak není.“

Hledět jen na bodovou hranici školy pro přijetí tak podle odborníků neukazuje její kvalitu. „Jde spíš o to, jakou přidanou hodnotu mají. Tedy jestli dokážou i děti se slabšími výsledky nakonec dotáhnout k dobrým výkonům,“ vysvětluje vzdělávací expert z organizace PAQ Research Karel Gargulák.

Školní inspekce vydává o jednotlivých školách klasické zprávy o tom, jak se v nich učí nebo jaká je úspěšnost u maturit. Gargulák však bere jako chybu, že už neuvádí rozdíl mezi výsledky studentů při vstupu do školy a na jejím konci. Podle toho by se budoucí studenti mohli rozhodovat při podávání přihlášek na školy.

HN se u vybraných škol podívaly na počet bodů nutných k přijetí, který se dlouhodobě příliš nemění, a výsledky maturitních zkoušek z češtiny. U gymnázia v Mostu je to tak, že sice stačí menší počet bodů k přijetí, ale u maturit z českého jazyka tam pak studenti získají v průměru o 20 bodů méně než na pražských školách.

Z porovnání ale také vychází, že gymnázium v Chomutově či Chotěboři sice také bralo děti s nízkým skóre u přijímacích, ale u maturit z češtiny u nich získali studenti v průměru téměř stejný výsledek jako ti na pražských školách, kde přitom musel mít žák dvojnásobně lepší výsledek u přijímacích.

„Jestliže máme na vstupu děti jednou tak horší a na konci jsme horší zhruba jen o 30 procent, tak jsme vlastně mnohem lepší. A všechno bychom teda mohli hodit na základní školy,“ říká ředitel Zahradka.

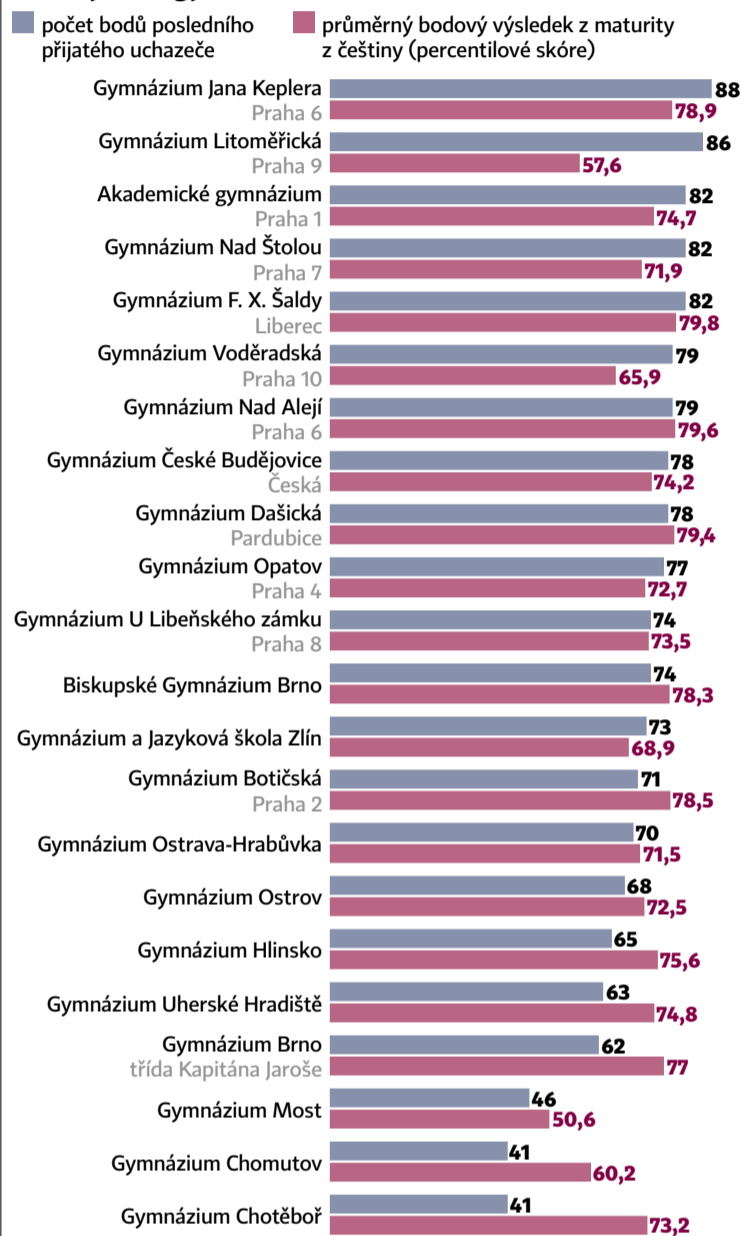
Fakt, že mimo Prahu stačí k přijetí na gymnázium méně bodů u přijímacích, tak expertům na vzdělávání nevádí. Kritizují však skutečnost, že hlavně Praha nebyla schopná vytvořit dostatečné kapacity gymnázií pro všechny kvalitní uchazeče.

„Praha je specifická, v hlavním městě jsou centrální instituce, žije v něm úplně jiná struktura obyvatelstva, lidé mají vyšší studijní ambice než ve většině ostatních krajů. Je to atyp, kterému ale neodpovídá množství gymnázií,“ vysvětluje Miroslav Hřebec, programový ředitel vzdělávací organizace EDUin. Podle něj by měl být počet míst na gymnáziích v Praze vyšší než v ostatních regionech. Letos se situace v metropoli vyhroutil kvůli silným populačním ročníkům a zhoršuje ji i skutečnost, že pražští studenti se o nedostatek míst perou se zájemci ze Středočeského kraje, jichž je kolem 30 procent.

V dnešní době přitom podle Hřebecova řada uchazečů vyhledává gymnázia nikoli kvůli výjimečnému nadání nebo excelentním studijním výsledkům, ale čistě kvůli všeobecnému zaměření. „Pokud většina maturitní populace odchází na vysoké školy, je celkem logické, že chtějí co nejvšeobecnější přípravu. Výběr budoucího povolání se přesouvá ze střední školy na vysokou,“ vysvětluje, proč je třeba všeobecné vzdělávání posílit.

Nemusí jít nutně o gymnázia – střední školy poskytující všeobecné vzdělání dnes existují coby lycea, na výběr je mezi technickými, humanitními a přírodovědnými. Loni do nich ale nastoupila jen čtyři procenta prváků. Ministr školství Mikuláš Bek (STAN) už oznámil, že chce školy tohoto typu posilovat.

Rozdíly mezi gymnázii

Pozn.: Školy k výsledkům jednotných přijímacích zkoušek přidávaly vlastní kritéria, některým přijatým studentům tak mohl stačit ještě nižší počet bodů.
Zdroj: Cermat, výroční zprávy škol

■ Státní finance

Boj o úsporný balíček: krajům vadí nižší podíl na daních

Martin Ťopek
martin.topek@hn.cz

Opůlnoci z pondělka na úterek skončila lhůta na odeslání připomínek k vládnímu konsolidačnímu balíčku. Do večerní 18. hodiny odevzdalo svá stanoviska nebo protinávrhy přes padesát institucí nebo zástupců samospráv. Mezi nimi Bezpečnostní informační služba (BIS), Nejvyšší soud, Česká národní banka, ale i jednotlivá města a kraje.

Těm vadí zejména změny v rozpočtovém určení daní. V balíčku, který má za cíl v příštím roce snížit deficit rozpočtu o 94 miliard, se totiž mimo jiné počítá i s tím, že se krajům v příštím roce sníží podíl sdílených daní ze současných 9,78 procenta na 9,7 a v roce 2025 pak na 9,27 procenta.

„Snížení by mohlo výrazně ohrozit výdajovou stránku krajů například u mandatorních výdajů či investičních akcí,“ upozorňuje například v připomínce Královéhradeckého kraje jeho hejtman Martin Červíček (ODS). V podobném duchu se přidaly také kraje Pardubický a Liberecký.

Méně peněz z daní mají dostat i obce – ze současného podílu 25,84 procenta na 25,72 v příštím roce a 24,47 procenta v roce následujícím. A také obce se brání – prostřednictvím Sdružení místních samospráv nebo Svazu měst a obcí. Jeho předseda a starosta Kyjova František Lukl uvedl, že obecní rozpočty budou sarnovat státní pokladnu částkou 34 miliard korun ročně. Například tím, že přijdou o podíl na daní z hazardu.

Obce tak nechtějí odevzdávat státu další miliardy z daně z nemovitosti.

A přidává se k nim i Agrární komora. Ta poukazuje na to, že se zvýšená daň z nemovitosti dotkne i zemědělské půdy. „Navrhujeme, aby se zvýšení daně z nemovitosti týkalo trvale neobývaných bytových jednotek a domů,“ požadují zástupci zemědělců.

Asociace malých a středních podniků a živnostníků pak apeluje na vládu, aby se snažila minimalizovat ne-

~
Unie vydavatelů navrhl přeřazení tištěných deníků ze základní sazby zpět do snížené.

gativní dopady balíčku na drobné podniky. „A to ve vazbě na pravidlo EU: Think small first,“ uvádí asociace v připomínkách anglicky větu „myslete hlavně na ty malé“. Konkrétně poukazuje na chystaný konec osvobození od daně nepeněžních benefitů pro zaměstnance. „Taková situace staví české zaměstnavatele do nekonkurenceschopného postavení oproti jiným státům EU,“ uvádí asociace.

V připomínkovém řízení došlo i na kritiku rozdílné daně z přidané hodnoty na tiskoviny. Zatímco knihy mají v návrhu nulovou sazbu, časopisy podléhají dvanáctiprocentnímu zdanění a noviny spadly do nejvyšší sazby 21 procent. Rozlišovat mezi časopisem a novinami se bude podle periodicity. Nejvýše třikrát týdně vycházejí podle resortu financí časopisy, čtyřikrát a více pak noviny.

Unie vydavatelů proto navrhla přeřazení tištěných deníků ze základní sazby zpět do snížené. „Přeřazením deníků a dalších tiskovin s frekvencí vyšší než třikrát do týdne do vyšší sazby předkladatel návrhu zákona potlačí jejich prodej, což povede ke zhoršení informační gramotnosti obyvatel České republiky,“ uvádějí vydavatelé.

Ministerstvo financí je v uplynulých dnech terčem kritiky některých účastníků připomínkového řízení kvůli zkrácení lhůty na zaslání stanovisek, která činila jen pět pracovních dnů. Standardní doba je přitom alespoň 20 dnů.

„Během jednoho týdne je možné pouze se extrémním vypětím všech zúčastněných takto rozsáhlý návrh nastudovat a řádně projednat,“ citovala ČTK připomínky Sdružení místních samospráv.